

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
privind excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 1186-XIV
din 27 iulie 2000 "Cu privire la interpretarea art. 12
alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar"*

Nr.16 din 28.03.2002

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.50-52/10 din 11.04.2002

* * *

* M.O., 2000, nr. 106-108, art. 777.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Constantin LOZOVANU - președinte
Mihai COTOROBAI - judecător-raportor
Mircea IUGA - judecător
Elena SAFALERU - judecător-raportor

cu participarea grefierului Aliona Balaban, a reprezentantului permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională Ion Creangă, în lipsa reprezentantului Curții Supreme de Justiție legal citat, conducându-se după art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) și g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a) și g) și art. 16 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară publică dosarul privind excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 1186-XIV din 27 iulie 2000 "Cu privire la interpretarea art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar", sesizată de Curtea Supremă de Justiție.

Drept temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea Curții Supreme de Justiție privind excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 1186-XIV din 27 iulie 2000, depusă la 18 ianuarie 2002 în conformitate cu art. 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 28 ianuarie 2002 sesizarea a fost acceptată spre examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

Asupra problemei ce face obiectul excepției de neconstituționalitate Curtea Constituțională a solicitat puncte de vedere Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Ministerului Justiției, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Procuraturii Generale și Agenției de Stat Relații Funciare și Cadastru.

Examinând materialele dosarului, audiind informația judecătorilor-raportori și argumentele expuse de reprezentantul permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

1. La 25 decembrie 1991, prin Legea nr. 828-XII, a fost aprobat Codul funciar, art. 12 alin. 4 subalin. 9 din care prevede că comisiile funciare stabilesc cota de teren echivalent, care se atribuie în proprietate privată persoanelor care au adus pământ în gospodăriile colective, dar nu lucrează în ele (republicată la 4 septembrie 2001*).

* M.O., 2001, nr. 107, art. 817.

La 27 iulie 2000 Parlamentul a adoptat Legea nr. 1186-XIV "Cu privire la interpretarea art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar" (în continuare Legea nr. 1186-XIV). Potrivit articolului unic din această lege, "sub incidența art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar se află soțul și soția din familia care a adus pământ în gospodăria colectivă. Ceilalți membri ai familiei, inclusiv copiii care

erau minori la momentul aducerii pământului, nu au dreptul la cota de teren echivalent".

2. După cum rezultă din sesizarea Curții Supreme de Justiție privind excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 1186-XIV și din materialele cauzei, conform hotărârii judecătorești sectorului Telenești din 31 ianuarie 2000, reclamantului Ion Ciobanu, în baza art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar, i-a fost recunoscut dreptul la cota de teren echivalent ca membru al familiei, care în 1949 a adus pământ în gospodăria colectivă (colhoz) din comuna Chiștelnița, județul Bălți. La 19 aprilie 2001 instanța de apel a Tribunalului Bălți a casat hotărârea instanței de fond și a dat o hotărâre nouă, prin care a respins acțiunea reclamantului pe motiv că, potrivit Legii interpretative nr. 1186-XIV din 27 iulie 2000, Ion Ciobanu nu are dreptul la cota de teren echivalent.

Reclamantul și avocatul său au atacat cu recurs la Curtea de Apel hotărârea dată de Tribunalul Bălți. În cadrul examinării pricinii în instanța de recurs, recurenții au solicitat suspendarea procesului și ridicarea excepției de neconstituționalitate a Legii nr. 1186-XIV din 27 iulie 2000. Prin încheierea din 28 iunie 2001 Colegiul civil al Curții de Apel a admis demersul recurenților și, în conformitate cu art. 11 din Codul de procedură civilă, a înaintat Curții Supreme de Justiție propunerea de a sesiza Curtea Constituțională. Curtea Supremă de Justiție a examinat propunerea și, fără a se pronunța asupra ei, a sesizat Curtea Constituțională.

Potrivit excepției de neconstituționalitate a Legii nr. 1186-XIV, aceasta contravine art. 66 lit. c) din Constituție, întrucât ea nu interpretează, ci modifică art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar. În sprijinul excepției de neconstituționalitate a Legii nr. 1186-XIV se susține de asemenea că această lege este neconstituțională și în fond, deoarece prin dispozițiile ei sînt lipsiți de dreptul la cota de teren echivalent membrii familiei (cu excepția soțului și soției) care a adus pământ în gospodăria colectivă.

3. Examinînd problema ce face obiectul excepției de neconstituționalitate a Legii nr. 1186-XIV, sesizată de Curtea Supremă de Justiție, încheierea Colegiului civil al Curții de Apel și materialele cauzei, Curtea Constituțională reține următoarele.

În conformitate cu dispozițiile art. 66 lit. c) din Constituție, una din atribuțiile de bază ale Parlamentului, ca organ reprezentativ suprem și legislativ, este interpretarea legilor și asigurarea unității reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării. Prin urmare, Legea Supremă a investit Parlamentul cu dreptul de interpretare oficială a legilor adoptate.

Interpretarea actelor legislative reprezintă un sistem de operațiuni logice, prin care se explică sensul exact și complet al dispozițiilor normative și se oferă soluții juridice pentru realizarea întocmai a normelor de drept.

Interpretarea constituie o premisă a bunei aplicări a normelor juridice. Ea dă o explicație corectă înțelesului, scopului și finalității unui act normativ emis anterior. De menționat că legea de interpretare nu stabilește norme noi, nu modifică sau completează legea interpretată, ea trebuie doar să limpezească înțelesul acesteia, ascuns într-o redactare insuficient de clară. În acest sens Curtea Constituțională s-a pronunțat în Hotărârea nr.61 din 16 noiembrie 1999*. Un punct de vedere similar se regăsește și în jurisducția constituțională a altor state (România, Rusia).

* M.O., 1999, nr. 130-132, art. 72.

Potrivit art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar, au dreptul la atribuirea în proprietate privată a cotelor de teren echivalent

persoanele care au adus pământ în gospodăriile colective, dar nu lucrează în ele. Interpretînd această normă, Parlamentul a enumerat limitativ persoanele din familia care a adus pământ în gospodăria colectivă, care se bucură de acest drept, soțul și soția - precum și persoanele care sînt lipsite de acest drept - ceilalți membri ai familiei, inclusiv copiii care erau minori la momentul aducerii pământului. Prin urmare, legiuitorul nu a interpretat prevederile art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar, ci a instituit o nouă reglementare legală, modificînd conținutul lor. Legiuitorul în legea interpretativă a operat cu termeni noi, ca "familia", "membrii familiei", "copiii care erau minori", care nu sînt stipulați în legea interpretată, ceea ce constituie o încălcare vădită a dispoziției art. 66 lit. c) din Constituție. Urmărind scopul de a concretiza subiecții cu dreptul la atribuirea în proprietate privată a cotelor de teren echivalent, Parlamentul era în drept, în conformitate cu art. 66 lit. a) din Legea Supremă, să modifice sau să completeze actul legislativ.

Astfel, Curtea constată că Legea nr. 1186-XIV din 27 iulie 2000 "Cu privire la interpretarea art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar" este de fapt un act normativ de legiferare, și nu unul de interpretare.

Pentru considerentele expuse, Curtea Constituțională admite excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 1186-XIV, sesizată de Curtea Supremă de Justiție.

4. Cît privește argumentele invocate în sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 1186-XIV, potrivit cărora atît prevederile art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar, cît și dispozițiile legii de interpretare a acestor prevederi, îngădesc dreptul la cota de teren echivalent al altor persoane care au adus pământ în gospodăriile colective (cu excepția soțului și soției), Curtea reține următoarele.

Stabilirea cercului de persoane care au dreptul la cota de teren echivalent, în baza art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar constituie o problemă de legiferare, ea fiind, conform art. 66 lit. a) din Constituție, o atribuție de bază a Parlamentului. Curtea Constituțională nu poate impune organului legislativ o anumită concepție legislativă. Aceasta excede competenței instanței de jurisdicție constituțională și ar conduce la încălcarea dispozițiilor art. 6 din Codul jurisdicției constituționale privind atribuțiile Curții Constituționale.

De remarcat că Curtea Constituțională s-a pronunțat deja asupra prevederilor art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar în Hotărîrea nr. 29 din 27 octombrie 1997*.

* M.O., 1997, nr. 76, art. 31.

Pentru motivele arătate, conducîndu-se după art. 140 din Constituție, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 62 și 68 din Codul jurisdicției constituționale,
Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Declară neconstituțională Legea nr.1186-XIV din 27 iulie 2000 "Cu privire la interpretarea art. 12 alin. 4 subalin. 9 din Codul funciar".

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTE

Constantin LOZOVANU

Chișinău, 28 martie 2002.
Nr. 16.